

PODSTAWOWE ZASADY DOBORU PIEŚNI W LITURGII MSZALNEJ

Rok liturgiczny – Adwent

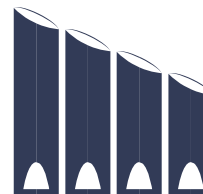
Rok liturgiczny rozpoczyna okres Adwentu. W kościele rzymskim Adwent jako czas przygotowania do Bożego Narodzenia pojawia się w VI wieku. Za pontyfikatu papieża Grzegorza Wielkiego (590-604) obejmuje cztery niedziele. W VIII i IX wieku przybrał także charakter ascetyczno-eschatologiczny, taki, jaki miał on na terenie choćby Galii. Adwent zatem przyjął charakter przygotowania na bliższe i ostateczne przyjście Chrystusa. Ten podwójny charakter podkreślają Ogólne Normy Roku Liturgicznego i Kalendarza. Z tego tytułu Adwent możemy podzielić na: czas przygotowania na ostateczne przyjście Chrystusa oraz czas przygotowania na Narodzenie Pańskie. O tym podwójnym charakterze Adwentu w kontekście muzyki tego okresu przypomina również Instrukcja Konferencji Episkopatu Polski o muzyce kościelnej: „*W Adwencie w doborze śpiewów należy uwzględnić dwie części tego okresu. Do 16 grudnia treści liturgii nawiązują do historii Izraela oczekującego na przyjście Mesjasza. Jest to czas duchowego przygotowania się Kościoła na Paruzję. Od 17 grudnia następuje bezpośrednie przygotowanie do uroczystości Narodzenia Pańskiego; podobne treści liturgiczne towarzyszą celebracjom Mszy świętych o Najświętszej Maryi Pannie w Adwencie, zwanych roratami*” (nr 23).

W pierwszej części Adwentu liturgia koncentruje się na temacie Paruzji czyli ostatecznego przyjścia Pana na końcu czasów, zgromadzenia wszystkich ludzi przed Chrystusem, który będzie ich sędzią. Stąd potrzebna postawa czuwania, tęsknoty, modlitwy i wołania: *Marana tha*. Treść drugiej części Adwentu dotyczącej bezpośredniego przygotowania na Narodzenie Pańskie bardzo dobrze oddaje druga prefacja adwentowa, która stawia w centrum postać Dziewicy Maryi. W niektórych liturgiach, np. rycie syryjskim okres poprzedzający Boże Narodzenie został nazwany „*Tygodniami Zwiastowania*”. W Polsce Adwent przybrał w całości charakter maryjny, a stało się w dużej mierze dzięki roratom.

W związku z podziałem Adwentu na dwie części i ich odmienną tematyką należy to zaznaczyć w doborze pieśni wykonywanych podczas liturgii. Śpiewnik Siedleckiego (zwłaszcza ostatnie wydania) w dziale pieśni adwentowych wyróżnia te dwa podokresy. Podobny podział znajduje się w śpiewniku *Exultate Deo*. Śpiewnik Siedleckiego w pierwszej części proponuje 11 pieśni (w tym dwa hymny brewiarzowe). Dla uzupełnienia repertuaru tej części można posługiwać się tekstami psalmów np. *Do Ciebie wznoszę serce me* (Ps 25). Godnym polecenia są również melodie do antyfon mszalnych (antyfony na wejście i komunię). Schematy tych melodii zostały opracowane przez ks. A. Filabera (pełna nazwa zbioru podana poniżej). W drugiej części Śpiewnik Siedleckiego zamieszcza 18 pieśni. Tutaj przeważają tradycyjne pieśni adwentowe, choć dodatkowo uzupełniono je o śpiewy takie jak: *Córko syjońska, Oto panna pocznie* czy hymn brewiarzowy *Pragniemy Ciebie*.

Podczas Mszy roratnich powinno się wykonywać pieśni z drugiej części Adwentu i uzupełnić pieśniami do Najświętszej Maryi Panny takimi jak: *Błogosławiona jesteś Maryjo, Gwiazdo zaranna, Matko niebieskiego Pana* czy *Witaj, Gwiazdo morza*. W okresie Adwentu przypada również uroczystość Niepokalanego Poczęcia NMP, która ma dodatkowo śpiewy związane z tą tajemnicą jak: *Maryjo, bez grzechu poczęta, O Maryjo bez grzechu poczęta* czy *Witaj, Święta i Poczęta*.

Opracowano na podstawie: *Cantare Deo, Ordinarium i proprium Missae w roku liturgicznym*, opr.: A. Filaber, Lublin 2025; *Instrukcja KEP o muzyce kościelnej* (2017); I. Pawlak, *Muzyka liturgiczna po Soborze Watykańskim II światło dokumentów Kościoła*, Lublin 2000; Ks. J. Siedlecki, *Śpiewnik kościelny* (wyd. XLI); *Śpiewnik Exultate Deo*, Kraków 2010, (wyd. X).

Diecezjalne Studium
Organistowskie w Rzeszowie

Materiały formacyjne dla organistów

Grudzień 2025

Drodzy Duszpasterze i Organisci!

Na początku chciałbym serdecznie podziękować wszystkim, którzy mimo niedogodnych warunków pogodowych wzięli udział w XV Seminarium Organowym połączonym z adwentowym Dniem Skupienia dla Organistów.

Zapraszam już na **Wielkopostny Dzień Skupienia, który odbędzie się 28 lutego 2026 r.** Wykład i warsztaty poprowadzi mgr Sławomir Barszcz, organista katedry w Tarnowie. Sławomir Barszcz jest autorem opracowania: „*Pieśni kościelne z akompaniamentem organowym*”, Tarnów 2023. Zarówno program, jak i temat wykładu zostaną zamieszczone na stronie studium oraz przesłane do parafii.

W bieżących *Materiałach* propozycje nutowe: *Anioł pasterzom mówił* na chór mieszany (opr.: F. Rączkowski) oraz preludium na organy *Z nieba wysokiego* (autor: ks. F. Walczyński). Utwory publikujemy za zgodą Wydawnictwa Muzycznego Polihymnia w Lublinie.

W *Podstawowych zasadach doboru pieśni w liturgii mszalnej* zostaje omówiona tematyka śpiewów Adwentu.

DSORZYSZOW.PL

Poprzednie numery *Materiałów* są dostępne na stronie internetowej Studium www.dsorzyszow.pl. Zapraszamy także do obserwowania strony Studium na Facebooku.

FACEBOOK DSO

Anioł pasterzom mówił

opr.: F. Rączkowski
Muzyka w Liturgii, Rok IX, Nr 3 (32) 2004, s. 3.

p *mf*

S
A
T
B

1. A - niół pa - ste - rzom mó - wił: Chrys - tus się wam

4 *f* *mf*

S
A
T
B

na - ro - dził w Be - tle - jem, nie bar - dzo po - dłym mie - ście,

8 *f*

S
A
T
B

na - ro - dził się w u - bós - twie Pan wsze - go stwo - rze - nia.

2. Chcąc się dowiedzieć tego * poselstwa wesołego, *
bieżeli do Betlejem skwapliwie, * znaleźli Dziecię w żłobie, *
Maryję z Józefem.
3. Taki Pan chwały wielkiej * unżył się Wysoki; *
pałacu kosztownego żadnego * nie miał zbudowanego, *
Pan wszego stworzenia!
4. O, dziwne narodzenie, * nigdy nie wysłowione: *
poczęła Panna Syna w czystości, * porodziła w całości *
panieństwa swojego.

Z nieba wysokiego

ks. Franciszek Walczyński
Muzyka w Liturgii, Rok XV, Nr 4 (57) 2010, s. 21.

Maestoso

rf *p* *fp*

7 *f* *p*

12 *rf* *p* *pp*

18 *rf* *pp* *rit.*